

Utgiftsramar för utgiftsområdena 8 och 10–12

Till finansutskottet

Finansutskottet beslutade den 24 oktober 2014 att bereda övriga utskott tillfälle att yttra sig över Budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor) samt de motioner som kan komma att väckas med anledning av propositionen i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

De delar av propositionen som utskottet yttrar sig över är regeringens förslag till dels utgiftsramen för 2015 och de preliminära utgiftsramarna för 2016–2018 inom utgiftsområdena 8, 10, 11 och 12, dels beräkning av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, dels beräkningen av budgetens inkomster för 2015 och den preliminära beräkningen av budgetens inkomster för 2016–2018 i de delar som avser utskottets beredningsområde samt lagförslagen 3.2, 3.7, 3.13, 3.21, 3.23 och 3.24.

Utskottet yttrar sig vidare över motsvarande delar i flerpartimotion 2014/15:3002 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (M, C, FP, KD) yrkandena 3–6 och 11 samt partimotion 2014/15:3003 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkandena 3–5 och 7.

Utskottet yttrar sig även över motion 2014/14:984 av Annika Qarlsson (C), motion 2014/15:1772 av Jessica Rosencrantz (M), motion 2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M) yrkandena 9 och 10, partimotion 2014/15:1908 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkandena 2 och 4, motion 2014/15:2244 av Tina Ghasemi (M), motion 2014/15:2274 av Sofia Fölster (M), partimotion 2014/15:2564 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 1 och 3 samt flerpartimotion 2014/15:2575 av Ulf Kristersson m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 13.

Vidare överlämnar utskottet med eget yttrande motionerna 2014/15:114 av Jenny Pettersson (M), 2014/15:1229 av Sten Bergheden (M) yrkande 3 och partimotion 2014/15:2812 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 12 till finansutskottet.

Utskottet föreslår att finansutskottet, med en teknisk justering i lagförslag 3.7, tillstyrker regeringens proposition i dessa delar och avstyrker samtliga

motioner. I ärendet finns två avvikande meningar (M, C, FP, KD respektive SD).

Utskottets överväganden

Utgiftsområde 8 Migration

Propositionen

I propositionens yrkande 6 i denna del föreslår regeringen att utgiftsramen för utgiftsområde 8 Migration ska uppgå till 17 433 309 000 kronor 2015. Kostnaderna för utgiftsområde 8 beräknas öka till följd av ett kraftigt ökat antal asylsökande under kommande år. Regeringen föreslår även i yrkande 9 i denna del att utgifterna för 2016, 2017 och 2018 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 17 680, 15 810 respektive 14 378 miljoner kronor för utgiftsområde 8.

Motionerna

I flerpartimotion 2014/15:3002 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (M, C, KD, FP) yrkandena 3 i denna del lämnas inte något förslag till ram för utgiftsområde 8 Migration som avviker från regeringens förslag. Inte heller i yrkande 4 i denna del lämnas något avvikande förslag till de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2016, 2017 och 2018.

I partimotion 2014/15:3003 yrkande 5 i denna del föreslår Mattias Karlsson m.fl. (SD) att ramen för utgiftsområde 8 för 2015 minskas med 7 171 282 000 kronor i förhållande till regeringens förslag då antalet asylsökande beräknas minska kraftigt till följd av den förda politiken. I motionens yrkande 7 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2016, 2017 och 2018 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2015, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 8

Tusental kronor

År	Regeringen	M, C, FP, KD	SD
2015	17 433 309		-7 171 282

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 8

Miljoner kronor

År	Regeringen	M, C, FP, KD	SD
2016	17 680		-14 039
2017	15 810		-12 606
2018	14 378		-11 423

Utskottets ställningstagande

Socialförsäkringsutskottet anser att Sverige ska ha en human asylpolitik och vara en fristad för den som flyr undan förföljelse och förtryck. Målet är att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och som inom ramen för den reglerade invandringen underlättar rörlighet över gränser, främjar arbetskraftsinvandring, tillvaratar och beaktar migrationens utvecklingseffekter samt fördjupar det europeiska och internationella samarbetet.

Utskottet föreslår därmed att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 8 Migration för 2015 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionens förslag bör avstyrkas i motsvarande delar.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Propositionen

I propositionens yrkande 6 i denna del föreslår regeringen att utgiftsramen för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning ska uppgå till 101 016 487 000 kronor 2015. Regeringen föreslår även i yrkande 9 i denna del att utgifterna för 2016, 2017 och 2018 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 102 362, 103 077 respektive 103 740 miljoner kronor för utgiftsområde 10.

Regeringen föreslår lagändringar i socialförsäkringsbalken som innebär dels att det fr.o.m. den 1 maj 2015 ska lämnas hel kalenderdagsberäknad sjukpenning till den som är arbetslös med högst 543 kronor i stället för 486 kronor, dels att fr.o.m. den 1 januari 2015 ska hel inkomstrelaterad sjuk- och aktivitetsersättning lämnas med 64,7 procent av den försäkrades antagandeinkomst i stället för 60 procent.

Motionerna

I flerpartimotion 2014/15:3002 yrkande 3 i denna del föreslår Fredrik Reinfeldt m.fl. (M, C, FP, KD) att ramen för utgiftsområde 10 för 2015 minskas med 542 400 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2016, 2017 och 2018 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Motionärerna motsätter sig regeringens förslag om höjd sjukpenning vid arbetslöshet och höjd sjuk- och aktivitetsersättning samt föreslår en mindre höjning av anslaget till Försäkringskassan bl.a. för att kassan ska kunna administrera en förstärkt jämställdhetsbonus som föreslås.

Mattias Karlsson m.fl. (SD) föreslår i partimotion 2014/15:3003 yrkande 5 i denna del att ramen för utgiftsområde 10 för 2015 höjs med

2 889 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 7 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2016, 2017 och 2018 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

För att göra det både billigare och enklare för företagen att anställa föreslår motionärerna att varje företag bör få göra avdrag för sina sjuklönekostnader motsvarande sjuklönekostnaden för en genomsnittlig anställd. Detta ska gälla upp till nio anställda. Ett nytt anslag, ”Sjuklön för små företag”, bör inrättas och 2 200 miljoner kronor tillföras anslaget för 2015. Vidare bör sjukpenningen och sjukpenningen för arbetslösa höjas. Minskad invandring medför minskade utgifter inom anslaget Aktivitets- och sjukersättningar m.m.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2015, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 10

Tusental kronor

År	Regeringen	M, C, FP, KD	SD
2015	101 016 487	-542 400	+2 889 000

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 10

Miljoner kronor

År	Regeringen	M, C, FP, KD	SD
2016	102 362	-706	+2 744
2017	103 077	-726	+3 101
2018	103 740	-736	+3 268

Utskottets ställningstagande

Socialförsäkringsutskottet noterar att regeringen föreslår ändringar i socialförsäkringsbalken som innebär en höjning av dels sjuk- och aktivitetsersättningen, dels sjukpenningen till arbetslösa. Förslagen kommer att behandlas av utskottet i betänkande 2014/15:SfU1.

Socialförsäkringsutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning för 2015 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionernas förslag bör avstyrkas i motsvarande delar.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Propositionen

I propositionens yrkande 6 i denna del föreslår regeringen att utgiftsramen för utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom ska uppgå till 38 166 036 000 kronor 2015. Regeringen föreslår även i yrkande 9 i denna del att utgifterna för 2016, 2017 och 2018 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 36 314, 34 546 respektive 33 565 miljoner kronor för utgiftsområde 11.

Regeringen föreslår en höjning av tilläggsbeloppet för förmögenhet vid beräkning av bidragsgrundande inkomst för bostadstillägg till pensionärer. Vidare avser regeringen att föreslå en förbättring av bostadstillägget för pensionärer som fyllt 65 år.

Motionerna

I flerpartimotion 2014/15:3002 yrkande 3 i denna del föreslår Fredrik Reinfeldt m.fl. (M, C, FP, KD) att ramen för utgiftsområde 11 för 2015 minskas med 150 611 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2016, 2017 och 2018 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Motionärerna motsätter sig de ändringar regeringen föreslår i regelverket för bostadstillägg för pensionärer.

Mattias Karlsson m.fl. (SD) föreslår i partimotion 2014/15:3003 yrkande 5 i denna del att ramen för utgiftsområde 11 för 2015 höjs med 299 000 tusen kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 7 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2016, 2017 och 2018 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Motionärerna föreslår en förlängning av grundperioden i omställningspensionen, från nuvarande 12 månader till 18 månader. Minskningen i anslaget Äldreförsörjningsstöd är en följd av förslag om minskad invandring. Avdraget om 8 procent som i dag görs vid överföring av pensionsrätter mellan makar bör slopas. Pensionsmyndigheten tillförs medel för en informationssatsning. Från och med 2017 anslås medel för en höjning av garantipensionen med minst 10 procent.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2015, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 11

Tusental kronor

År	Regeringen	M, C, FP, KD	SD
2015	38 166 036	-150 611	+299 000

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 11*Miljoner kronor*

År	Regeringen	M, C, FP, KD	SD
2016	36 314	–351	+195
2017	34 546	–351	+5 294
2018	33 565	–351	+5 308

Utskottets ställningstagande

Socialförsäkringsutskottet noterar att regeringen föreslår en ändring i socialförsäkringsbalken som innebär en höjning av tilläggsbeloppet för förmögenhet i samband med beräkning av bostadstillägg för pensionärer. Detta förslag kommer att behandlas av utskottet i betänkande 2014/15:SfU2.

Socialförsäkringsutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom för 2015 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionernas förslag bör avstyrkas i motsvarande delar.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Propositionen

I propositionens yrkande 6 i denna del föreslår regeringen att utgiftsramen för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn ska uppgå till 83 908 698 000 kronor 2015. Regeringen föreslår även i yrkande 9 i denna del att utgifterna för 2016, 2017 och 2018 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 86 872, 89 612 respektive 92 082 miljoner kronor för utgiftsområde 12.

Regeringen föreslår en höjning av föräldrapenning på grundnivå och en höjning av underhållsstödet fr.o.m. den 1 januari 2015.

Regeringen aviserar vidare ett förslag om att jämställdhetsbonusen ska avskaffas fr.o.m. 2017. Regeringen aviserar även att den under nästa år kommer att föreslå att möjligheten för kommuner att bevilja vårdnadsbidrag ska avskaffas.

Motionerna

I flerpartimotion 2014/15:3002 yrkande 3 i denna del föreslår Fredrik Reinfeldt m.fl. (M, C, FP, KD) att ramen för utgiftsområde 12 för 2015 minskas med 784 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2016, 2017 och 2018 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Motionärerna motsätter sig regeringens föreslagna höjningar av nivån för föräldrapenning och underhållsstöd samt avskaffande av jämställdhetsbonus och vårdnadsbidrag. Rätten till jämställdhetsbonus bör utökas de 60 sista dagarna till maximalt 19 500 kronor i stället för 13 500 kronor.

I partimotion 2014/15:3003 yrkande 5 i denna del föreslår Mattias Karlsson m.fl. (SD) att ramen för utgiftsområde 12 för 2015 höjs med 837 930 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 7 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2016, 2017 och 2018 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Motionärerna motsätter sig regeringens föreslagna höjning av föräldrapenning på grundnivå och föreslår i stället att nivån på föräldrapenningen höjs stegvis och med 1 procent 2015. Graviditetspenningen och bostadsbidraget bör höjas och möjligheten att ta ut tillfällig föräldrapenning till följd av att ett barn avlider bör utökas till en månad. Vårdbidraget för barn med funktion nedsättning föreslås lämnas redan vid merkostnader om 7 992 kronor. Två nya anslag föreslås, Ekonomisk stimulans till familjerådgivning och Småbarnsföräldrar. Det kommunala vårdnadsbidraget bör vara kvar och höjas från 3 000 kronor till 6 000 kronor per barn och månad. Till följd av den förda politiken om minskad invandring minskar utgifterna inom utgiftsområdet.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2015, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 12

Tusental kronor

År	Regeringen	M,C, FP, KD	SD
2015	83 908 698	-784 000	+837 930

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 12

Miljoner kronor

År	Regeringen	M,C, FP, KD	SD
2016	86 872	-752	-733
2017	89 612	-485	-1 907
2018	92 082	-447	-2 755

Utskottets ställningstagande

Socialförsäkringsutskottet noterar att regeringen föreslår ändringar i socialförsäkringsbalken som innebär dels att föräldrapenningen på grundnivå ska höjas till 250 kronor i stället för 225 kronor per dag, dels att underhållsstödet ska höjas med 300 kronor per månad och barn. Förslagen kommer att behandlas av utskottet i betänkande 2014/15:SfU3.

Socialförsäkringsutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn för 2015 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionernas förslag bör avstyrkas i motsvarande delar.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Propositionen

Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget omfattar fördelnings-systemet (inkomstpension och tilläggspension) och premiepensionssystemet (premiepension).

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner beräkningen av utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2015. Enligt regeringen uppgår det beräknade beloppet till 267 831 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regeringen föreslår ändringar i socialförsäkringsbalken som syftar till att korrigera en önskad effekt av dagens beräkning vid balansering. Förslaget kommer att behandlas av utskottet i betänkande 2014/15:SfU2.

Utskottet har inget att invända mot regeringens förslag till beräkning av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2015.

Statsbudgetens inkomster

Propositionen

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner beräkningen av budgetens inkomster för 2015. Intäkterna från de indirekta skatterna på arbete, där arbetsgivar- och egenavgifterna utgör den huvudsakliga delen, beräknas uppgå till ca 500 102 miljoner kronor.

Vidare föreslås att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av inkomster på statens budget för 2016–2018 som riktlinje för regeringens budgetarbete. Intäkterna från de indirekta skatterna på arbete, där arbetsgivar- och egenavgifterna utgör den huvudsakliga delen, beräknas uppgå till ca 535 500, 560 500 respektive 585 000 miljoner kronor.

Förändrade nivåer för socialavgifter

Den ökade sysselsättningen innebär att de utgifter som arbetsmarknadsavgiften ska finansiera minskar. Därför föreslår regeringen att arbetsmarknadsavgiften i arbetsgivaravgifterna sänks från 2,91 procent till 2,64 procent och i egenavgifterna från 0,37 procent till 0,10 procent av avgiftsunderlaget. Eftersom justeringen av arbetsmarknadsavgiften ska göras

inom ramen för ett i princip oförändrat avgiftsuttag höjs den allmänna löneavgiften från 9,88 procent till 10,15 procent. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015 (lagförs. 3.13 och 3.21).

Nedsättning av socialavgifter för unga

Arbetslösheten bland ungdomar (15–24 år) är betydligt högre än för andra åldersgrupper och har ökat sedan början av 2000-talet. År 2013 uppgick ungdomsarbetslösheten till 24 procent, och Sverige har i dag en högre ungdomsarbetslöshet än i många andra jämförbara länder.

Enligt nu gällande regler tas för ungdomar under 26 år socialavgifter (inklusive den allmänna löneavgiften) ut i form av ålderspensionsavgift och en fjärdedel av övriga arbetsgivaravgifter, dvs. 15,49 procent i arbetsgivaravgift och 14,89 procent i egenavgift (vid sju dagars karenstid i sjukförsäkringen).

Regeringen anser att det krävs effektivare åtgärder än den aktuella nedsättningen av socialavgifter för att komma till rätta med ungdomsarbetslösheten. Nedsättningen är enligt regeringen inte en ändamålsenlig åtgärd utan innebär, till skillnad från de flesta andra sysselsättningssubventioner, att alla unga subventioneras, inte bara de som är i behov av stöd. Nedsättningen har därmed en mycket låg träffsäkerhet eftersom man dels subventionerar unga som redan har en anställning, dels subventionerar dem som ändå skulle ha fått arbete utan subvention.

Regeringen föreslår därför att nedsättningen av socialavgifter för unga slopas. Regeringen anser dock att ett omedelbart slopande av ungdomsrabatten skulle riskera att leda till alltför kännbara effekter på kort sikt, framför allt för de mindre företagen. Därför föreslås att nedsättningen halveras 2015 och upphör helt 2016 (lagförs. 3.13, 3.21 och 3.24).

Den offentligfinansiella bruttointäkten av ett slopande av nedsättningen av socialavgifterna för unga beräknas uppgå till 11,4 miljarder kronor 2015 och nettointäkten till 9,6 miljarder kronor för samma år. Den varaktiga intäkten beräknas till 19,2 miljarder kronor.

Ny ersättning för höga sjuklönekostnader

Enligt nu gällande regler får en arbetsgivare vars sjuklönekostnader överstiger 2,5 gånger den beräknade genomsnittliga årliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare efter ansökan ersättning från Försäkringskassan för den överskjutande delen av kostnaden.

Regeringen framhåller att det befintliga högkostnadsskyddet används i mycket liten utsträckning. Försäkringskassan tog 2012 emot ca 500 ansökningar. Antalet ersättningsberättigade borde ha uppgått till ca 8 500. Vidare missgynnar förmånens konstruktion de små arbetsgivarna, som generellt sett har en betydligt lägre sjukfrånvaro än vad arbetsgivare i genomsnitt har. De har större behov av ett skydd eftersom de ofta har sämre förutsättningar för att klara oförutsedda sjuklönekostnader. Risker för att få

höga sjuklönekostnader kan antas bidra till att företagen inte expanderar på det sätt som vore önskvärt och möjligt och att önskvärda anställningar inte alltid kommer till stånd.

Regeringen föreslår att det nuvarande högkostnadsskyddet mot sjuklönekostnader ersätts med en ny ersättning för vissa sjuklönekostnader (lagförs. 3.2, 3.7 och 3.23). En arbetsgivare ska för ett kalenderår få ersättning med högst 250 000 kronor för sin sjuklönekostnad till den del den överstiger

- 0,5 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad uppgår till högst 3 miljoner kronor årligen

- 0,9 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 3 men inte 6 miljoner kronor årligen

- 1,2 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 6 men inte 12 miljoner kronor årligen

- 1,3 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 12 men inte 20 miljoner kronor årligen

- 1,5 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 20 miljoner kronor årligen.

Regeringens förslag syftar till att stärka småföretagens skydd mot höga sjuklönekostnader och göra det enklare för företagen att få ersättning och därmed förbättra förutsättningarna för särskilt de mindre arbetsgivarna att anställa fler personer. Förslaget innebär således att ersättningen träder in tidigare för företag med lägre lönesummor. Arbetsgivare med lönekostnader upp till 3 miljoner kronor årligen beräknas få cirka två tredjedelar av den totala ersättning som kommer att beviljas. Dessa arbetsgivare kommer normalt sett inte att slå i taket på 250 000 kronor per arbetsgivare och år, vilket innebär att de blir fullt kompenserade för den överskjutande delen av sjuklönekostnaden. Vidare kommer skyddet att automatiseras, vilket gör att företagen slipper komplicerade ansökningsförfaranden. Det innebär att arbetsgivare ska lämna uppgift till Skatteverket om sin bruttokostnad för sjuklön. På grundval av denna uppgift ska Försäkringskassan med automatik en gång om året pröva rätten till ersättning för höga sjuklönekostnader. Ersättningen ska tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på dennes skattekonto.

Lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska kompletteras med en uttrycklig reglering om att Skatteverkets behandling av personuppgifter vid handläggning enligt lagen om sjuklön ska omfattas av lagens tillämpningsområde och att uppgifter om sjuklönekostnad får behandlas i beskattningsdatabasen.

Det nya skyddet beräknas kosta 360 miljoner kronor per år, vilket är ungefär 300 miljoner kronor mer än utgifterna för det befintliga högkostnadsskyddet.

Om förslaget genomförs beräknas det medföra att ca 41 000 arbetsgivare kommer att bli ersättningsberättigade. För små arbetsgivare kan ersättning bli aktuell vid två dagars utbetald sjuklön per anställd och år. Huvuddelen av den nya ersättningen kommer att gå till företag med lönekostnader på upp till 3 miljoner kronor och av dessa beräknas ca 36 000 (eller ca 19 procent) få del

av den nya ersättningen och i genomsnitt med ca 7 000 kronor var per år. Totalt 249 miljoner kronor beräknas gå till denna grupp. Av företag med lönekostnader mellan 3 och 6 miljoner kronor beräknas ca 4 000 företag få i genomsnitt ca 14 000 kronor var per år i ersättning. Totalt 51 miljoner kronor beräknas gå till denna grupp. Den nya ersättningen kommer inte fullt ut att kompensera de större arbetsgivarna. För de arbetsgivare som med dagens högkostnadsskydd får ersättning med över 250 000 kronor per år innebär förslaget en försämring. Dessa utgör dock en mycket liten grupp.

Den föreslagna reformen föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

Motionerna

I flerpartimotion 2014/15:3002 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (M, C, FP, KD) begärs i yrkande 5 att riksdagen godkänner beräkningen av budgetens inkomster för 2015 enligt förslag i motionen. I yrkande 6 begärs att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2016–2018 enligt förslag i motionen. Slutligen begärs i yrkande 11 avslag på förslaget om höjda socialavgifter för unga. Motionärerna föreslår i stället ytterligare nedsättning av socialavgifterna till 10,21 procent för personer under 23 år och att nedsättningen slopas för personer som fyllt 25 år.

I flerpartimotion 2014/15:2575 av Ulf Kristersson m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 13, motion 2014/15:114 av Jenny Pettersson (M), motion 2014/15:1229 av Sten Bergheden (M) yrkande 3, motion 2014/15:1772 av Jessica Rosencrantz (M), partimotion 2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M) yrkande 10 och partimotion 2014/15:2564 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 1 begärs tillkännagivanden om ytterligare nedsättning av socialavgifter för unga.

I motion 2014/15:2244 av Tina Ghasemi (M), motion 2014/15:2274 av Sofia Fölster (M) och partimotion 2014/15:1908 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkande 4 begärs tillkännagivanden om att inte höja socialavgifterna för unga.

I partimotion 2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M) yrkande 9, partimotion 2014/15:2564 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 3, motion 2014/15:984 av Annika Qarlsson (C) och partimotion 2014/15:1908 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkande 2 begärs tillkännagivanden om införande av ett nytt högkostnadsskydd för företagens sjuklöner.

I partimotion 2014/15:3003 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 3 begärs att riksdagen godkänner beräkningen av budgetens inkomster för 2015 enligt förslag i motionen. I yrkande 4 begärs att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2016–2018 enligt förslag i motionen. Motionärerna föreslår att den allmänna löneavgiften ska avskaffas för upp till nio anställda i samtliga företag, att den generella sänkningen av arbetsgivaravgiften på 1 procent ska återställas samt att lärlingsjobb ska befrias från arbetsgivaravgifter under ett år.

I partimotion 2014/15:2812 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om att avskaffa den allmänna löneavgiften.

Utskottets ställningstagande

Förändrade nivåer för socialavgifter

Utskottet har vid åtskilliga tillfällen framhållit vikten av att det finns ett samband mellan socialförsäkringsförmåner och socialavgifter liksom att avgifter i möjligaste mån bör betalas för eller av den som omfattas av socialförsäkringssystemet. Den allmänna löneavgiften i arbetsgivaravgifterna är inte kopplad till socialförsäkringarna utan dessa ska i första hand täckas av de specifika socialavgifterna sjukförsäkringsavgift, föräldraförsäkringsavgift, arbetsmarknadsavgift m.fl. Dessa avgifter bör tas ut med en avgiftssats som innebär att de beräknade intäkterna från avgiften motsvarar de förväntade utgifterna för avgiften. Regeringens förslag om en sänkning av arbetsmarknadsavgiften ligger i linje med detta.

Nedsättning av socialavgifter för unga

Utskottet kan konstatera att nedsättningen av socialavgifter för unga inte har löst problemet för unga arbetslösa. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) angav sammanfattningsvis i sin rapport Sänkta arbetsgivaravgifter för unga (2013:26) att 2007 sänktes arbetsgivaravgifterna i Sverige med en tredjedel för arbetstagare mellan 19 och 25 år. År 2009 utökades målgruppen, samtidigt som avgifterna sänktes ytterligare. Dessa riktade satsningar har inneburit positiva men förhållandevis små effekter. Den första sänkningen uppskattas ha skapat 6 000–10 000 nya jobb på kort sikt, och det mesta tyder på att den andra sänkningen inte gav någon ytterligare sysselsättningseffekt. Reformen ledde till att skatteintäkterna för 2008 minskade med 10 miljarder kronor. Intäktsbortfallet per skapat jobb uppgick därmed till mellan 1,0 och 1,6 miljoner kronor, vilket motsvarar omkring fyra gånger den genomsnittliga anställningskostnaden för 19–25-åringar.

Enligt utskottets mening är anledningen till reformens misslyckande bl.a. att den största delen av resurserna satsas på de ungdomar som redan har arbete eller som ändå skulle ha fått ett arbete utan nedsättningen. Endast en mycket liten del av nedsättningen riktas således mot de som bäst behöver den, dvs. lågutbildade eller de som på annat sätt står långt från arbetsmarknaden. Nedsättningen har därmed en mycket låg träffsäkerhet. Utskottet konstaterar att det finns ett mycket stort behov av att satsa resurser på effektivare åtgärder som kan göra att just de ungdomar som står långt från arbetsmarknaden blir mer anställningsbara. Utskottet ställer sig därför bakom regeringens förslag att slopa nedsättningen av socialavgifter för unga och delar uppfattningen att detta bör genomföras i två steg. Ställningstagandet innebär att utskottet inte kan

ställa sig bakom förslag om en ytterligare nedsättning av socialavgifter för unga.

Ny ersättning för höga sjuklönekostnader

Utskottet välkomnar förslaget som bl.a. innebär att småföretagens skydd mot höga sjuklönekostnader stärks väsentligt. Det blir även enklare för arbetsgivarna att få ersättning. Därmed blir förutsättningarna större för särskilt de mindre arbetsgivarna att anställa fler personer. De motionsyrkanden som har framställts är tillgodosedda med regeringens förslag.

Utskottet noterar att i 28 § Förslag till lag om ändring i lagen om sjuklön saknas tredje stycket med nuvarande lydelse ”I övrigt får Försäkringskassans beslut enligt denna lag inte överklagas.” Lagtexten bör således kompletteras med detta stycke.

Övrigt

Den 1 januari 2009 sänktes det sammanlagda uttaget av socialavgifter och allmän löneavgift med 1 procent.

Utskottet är inte berett att ställa sig bakom förslagen om ett höjt generellt avgiftsuttag, avskaffande av den allmänna löneavgiften för upp till nio anställda eller att lärlingsjobb ska befrias från arbetsgivaravgifter.

Statsbudgetens inkomster m.m.

Med det anförda anser utskottet att regeringens beräkning av budgetens inkomster när det gäller socialavgifterna för 2015 och den preliminära beräkningen av inkomsterna för 2016–2018 bör tillstyrkas liksom förslagen om ändrade avgiftsnivåer och om nedsättning av socialavgifter för unga. Förslaget om ersättning för höga sjuklönekostnader bör tillstyrkas med den ovannämnda justeringen i lagtexten. Finansutskottet bör därmed avstyrka motionerna 2014/15:114 (M), 2014/15:1229 yrkande 3 (M), 2014/15:1772 (M), 2014/15:1850 (M) yrkande 10, 2014/15:1908 (KD) yrkande 4, 2014/15:2244 (M), 2014/15:2274 (M), 2014/15:2564 (C) yrkande 1, 2014/15:2575 (M, C, FP, KD) yrkande 13, 2014/15:2812 (SD) yrkande 12, 2014/15:3002 (M, C, FP, KD) yrkandena 5, 6 och 11 samt 2014/15:3003 (SD) yrkandena 3 och 4. Motionerna 2014/15:984 (C), 2014/15:1850 (M) yrkande 9, 2014/15:1908 (KD) yrkande 2 och 2014/15:2564 (C) yrkande 3 får anses tillgodosedda och bör avstyrkas.

Stockholm den 20 november 2014

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Elisabeth Svantesson (M), Carina Ohlsson (S), Mikael Cederbratt (M), Phia Andersson (S), Markus Wiechel (SD), Lars-Arne Staxäng (M), Yilmaz Kerimo (S), Solveig Zander (C), Lotta Finstorp (M), Kerstin Nilsson (S), Linus Bylund (SD), Emma Carlsson Löfdahl (FP), Roland Utbult (KD), Teresa Carvalho (S), Rickard Persson (MP) och Christina Høj Larsen (V).

Avvikande meningar

1. **Utgiftsramar för utgiftsområdena 8 och 10–12 samt inkomsterna (M, C, FP, KD)**

Elisabeth Svantesson (M), Mikael Cederbratt (M), Lars-Arne Staxäng (M), Solveig Zander (C), Lotta Finstorp (M), Emma Carlsson Löfdahl (FP) och Roland Utbult (KD) anför:

Utgiftsområde 10

Vi motsätter oss regeringens förslag om höjning av sjukpenningen för arbetslösa och sjuk- och aktivitetsersättningen. Vi vill tillföra Försäkringskassan medel bl.a. för administration av vårt förslag till förstärkt jämställdhetsbonus. Vi motsätter oss även regeringens aviserade förslag att den borte gränsen i sjukförsäkringen ska avskaffas.

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka flerpartimotion 2014/15:3002 (M, C, FP, KD) yrkandena 3 och 4 i berörda delar. Regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas, likaså övriga motionsförslag i motsvarande delar.

Utgiftsområde 11

Regeringens förslag om förändringar i regelverket för bostadstillägg för pensionärer bör inte genomföras.

Finansutskottet bör tillstyrka flerpartimotion 2014/15:3002 (M, C, FP, KD) yrkandena 3 och 4 i berörda delar. Regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas, likaså övriga motionsförslag i motsvarande delar.

Utgiftsområde 12

Jämställdhetsbonusen bör förstärkas för de föräldrar som delar jämnt på föräldraledigheten under de 60 sista bonusdagarna. Ett par som delar helt lika kommer att få 19 500 kronor, vilket är 6 000 kronor mer än i dag. Denna möjlighet att bevilja vårdnadsbidrag bör finnas kvar.

Finansutskottet bör tillstyrka flerpartimotion 2014/15:3002 (M, C, FP, KD) yrkandena 3 och 4 i berörda delar. Regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas, likaså övriga motionsförslag i motsvarande delar.

Statsbudgetens inkomster

I IFAU:s rapport Sänkta arbetsgivaravgifter för unga (2013:26) anges att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för unga har haft positiva sysselsättningseffekter, främst för de yngre i målgruppen. Den första sänkningen som infördes 2007 uppskattas av IFAU ha skapat 6 000–10 000 nya jobb. Intäktsbortfallet per skapat jobb uppgår enligt rapporten till mellan 1,0 och 1,6 miljoner kronor, vilket är i linje med andra jobbskapande åtgärder.

Den största risken för långtidsarbetslöshet och framtida arbetsmarknadsrelaterade problem finns hos unga som saknar fullföljd gymnasieutbildning, är utrikes födda eller har nedsatt arbetsförmåga. De möter höga trösklar in på arbetsmarknaden. Långtidsarbetslösheten bland unga är dock låg jämfört med andra åldersgrupper och i förhållande till andra länder. Att unga ofta blir arbetslösa kan i viss mån ses som en del av etableringsprocessen på arbetsmarknaden och hänga samman med att de är på väg från skola till arbetsliv. Bland annat höga kostnader för att anställa medför svårigheter för unga att komma in på arbetsmarknaden. Regeringens förslag slår extra hårt mot branscher där många unga är anställda och mot unga utan erfarenhet som försöker få in en fot på arbetsmarknaden. Kostnaden för att anställa eller behålla en ung medarbetare kommer att öka med motsvarande en månadslön per år.

Unga som redan har en fast förankring på arbetsmarknaden och unga med högskoleutbildning bedöms inte vara i samma behov av sänkta socialavgifter. Att rikta en större del av sänkningen mot de yngsta i målgruppen bedömer vi därför kunna leda till att nedsättningen blir effektivare och därmed till högre varaktig sysselsättning samt lägre arbetslöshet bland unga, vilket även ligger i linje med de slutsatser som dras i IFAU:s rapport.

Vi anser att nedsättningen av socialavgifterna för unga har varit en viktig reform för att underlätta arbetsmarknadsinträdet för ungdomar. De nedsatta socialavgifterna för unga bedöms ha medfört en ökad efterfrågan att anställa ungdomar och därmed en lägre ungdomsarbetslöshet genom att de minskar skillnaden mellan ungdomars förväntade produktivitet och de ingångslöner som arbetsgivarna får betala. En förstärkt nedsättning av socialavgifterna för de yngre i målgruppen bedöms, tillsammans med tidigare gjorda nedsättningar kunna leda till att väsentligt fler unga får jobb.

Regeringen har ställt sig bakom den tidigare alliansregeringens förslag om ett nytt högkostnadsskydd för sjuklön. Vi välkomnar detta. Skyddet gynnar särskilt de mindre företagen och gör att de vågar anställa fler personer. Motionerna 2014/15:984 (C), 2014/15:1850 (M) yrkande 9, 2014/15:1908 (KD) yrkande 2 och 2014/15:2564 (C) yrkande 3 kan därmed anses tillgodosedda.

Vi anser vidare att finansutskottet bör tillstyrka motionerna 2014/15:114 (M), 2014/15:1229 yrkande 3 (M), 2014/15:1772 (M), 2014/15:1850 (M) yrkande 10, 2014/15:1908 (KD) yrkande 4, 2014/15:2244 (M), 2014/15:2274 (M), 2014/15:2564 (C) yrkande 1, 2014/15:2575 (M, C, FP, KD) yrkande 13 och 2014/15:3002 (M, C, FP, KD) yrkandena 5 och 6 i berörda delar och 11.

Regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas, likaså övriga motionsförslag i motsvarande delar.

2. Utgiftsramar för utgiftsområdena 8 och 10–12 samt inkomsterna (SD)

Markus Wiechel (SD) och Linus Bylund (SD) anför:

Utgiftsområde 8

Asyl- och anhöriginvandringen behöver begränsas. Genom dels ett ökat fokus på humanitärt bistånd och internationell flyktinghjälp samt tydligare krav på andra EU-länder att tillämpa Dublinförordningen, dels att ansvaret för en anhörigs försörjning och omsorg läggs helt på anknytningspersonen skulle asyl- och anhöriginvandringen minska med 90 procent och medföra stora besparingar med partiell effekt 2015 och full effekt från 2016.

Mot denna bakgrund anser vi att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2014/15:3003 (SD) i berörda delar. Regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas, likaså övriga motionsförslag i motsvarande delar.

Utgiftsområde 10

Sjukpenningnivåerna bör höjas, liksom sjukpenningen för arbetslösa.

Företag bör få göra avdrag för sjuklönekostnader motsvarande sjuklönekostnaden för en genomsnittlig anställd. Detta ska gälla upp till nio anställda. Ett nytt anslag, ”Sjuklön för små företag”, bör inrättas. Minskad invandring medför minskade utgifter i anslaget Aktivitets- och sjukersättningar m.m.

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2014/15:3003 (SD) yrkandena 5 och 7 i berörda delar. Regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas, likaså övriga motionsförslag i motsvarande delar.

Utgiftsområde 11

Pensionsmyndigheten bör ges ett extra anslag för att informera om möjligheten att föra över pensionsrätter för premiepensionen till make/maka eller registrerad partner. Vidare bör det avdrag om 8 procent som görs vid överföring i dag slopas. Omställningspensionen bör förlängas från nuvarande 12 månader till 18 månader. Balanseringsmekanismen i pensionssystemet bör reformeras. Garantipensionen ska på sikt höjas med åtminstone 10 procent.

Finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2014/15:3003 (SD) yrkandena 5 och 7 i berörda delar. Regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas, likaså övriga motionsförslag i motsvarande delar.

Utgiftsområde 12

Nivån för föräldrapenning bör höjas stegvis (1 procent 2015). Även nivån för graviditetsspenning bör höjas och möjligheterna att ta ut tillfällig föräldrapenning till följd av att ett barn avlider ("sorgpeng") bör utökas från tio dagar till en månad. Jämställdhetsbonusen bör avskaffas eftersom det inskränker familjers handlingsfrihet. Vårdbidrag även enbart för merkostnader bör kunna lämnas redan vid merkostnader om 7 992 kronor i stället för 15 984 kronor. Ersättningsnivån för bostadsbidraget bör höjas med ca 5 procent.

Varje förälder bör få rätt till en kontaktdag per år och barn för barn i åldern 6–12 år, med en ersättning baserad på föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst. Två nya anslag bör införas.

Till följd av minskad invandring beräknas utgifterna inom utgiftsområdet minska med 123 miljoner kronor.

Vårdnadsbidraget bör vidareutvecklas, dels genom att kommunerna måste erbjuda vårdnadsbidrag, dels genom att höja maximibeloppet till 6 000 kronor per månad och barn.

Finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2014/15:3003 (SD) yrkandena 5 och 7 i berörda delar. Regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas, likaså övriga motionsförslag i motsvarande delar.

Statsbudgetens inkomster

Den tidigare genomförda generella sänkningen av arbetsgivaravgifterna på 1 procent är alltför dyr i förhållande till antal jobb som skapas av denna. Den bör därför slopas. Vi anser att satsningarna bör riktas mot småföretag genom att den allmänna löneavgiften avskaffas för upp till nio anställda i samtliga företag. Det ska gälla lika för alla företag och oberoende av antalet anställda. Därtill bör lärlingsjobb befrias från socialavgifter under ett år, vilket syftar till att bryta ungdomsarbetslösheten och stärka ungdomars konkurrenskraft på arbetsmarknaden.

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotionerna 2014/15:2812 (SD) yrkande 12 och 2014/15:3003 (SD) yrkandena 3 och 4 i berörda delar. Regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas, likaså övriga motionsförslag i motsvarande delar.